

Vzemimo, gospôda moja, da bi danes stali pred bojem. Se vé, da ni verjetno, vendar pa je mogoče, da se pred letom vname kaka vojska. Vzemimo dalje, da bi se danes v Petrovem gradu — to se razume, da bi vladanje ondi moralo biti ustavno — ali pa v Berolinu ali v Rimu, v Belemgradu ali v Bukureštu, interpeliralo enako, kakor leta 1859. v Turinu. Ali bi ne morali pripoznavati, da bi dotični minister — naj bode v Petrovem gradu, v Berolinu, v Belem gradu ali Bukureštu — na tako interpeliranje dajal enak odgovor, kakor je to storil leta 1859. grof Cavour v Turinu — odgovor namreč, da, kar se tiče dela, da bi se ljudstvo avstrijsko spravilo v nezadovoljnost, tega nobeden bolj ne ume in bolj ne opravi, nego avstrijska vlada sama.

Take so, vsaj kakor se meni dozdeva, avstrijske razmere, tak je patriotizem avstrijskih ljudstev.

Prejasno je, da po takih okoliščinah je naloga naše armade dokaj težavna, dokaj večja, nego bi bilo to pri rednih razmerah; in zaradi tega, mislim, bili bi odbitki vladinega vojnega stroškovnika nevarni. In res, gospoda moja, nasledek znotrajnih razmer naše države ni edino nesreča velika, da se tako rekoč uničuje patriotizem pri večini avstrijskega ljudstva; nasledek je še druga, dokaj večja in dokaj tehtnejša nesreča, namreč ta, da Avstrija nasprotna postane sami sebi in poklicu svojemu. Kajti, gospoda moja, pritrditi mora vsakter od nas, da je obstanek in bitnost Bavarske, Virtemberške, Saksonske, Badenske, Heske krone in ostalih manjših knezov Nemčije avstrijskemu cesarskemu prestolu v korist; ravno tako bode vsakter od nas pritrdil, da je bitnost in obstanek Bavarskega, Virtemberskega, Saksonskega kraljestva, Badenske, Hešenske velike vojvodine in ostalih manjših držav Nemčije avstrijski caravini v korist, ker te krone in države po svoji bitnosti sami najtrdnjše branijo pritisku Prusije, ktera — prapor nemške narodnosti in nemškega edinstva na čelu — Avstriji od dne do dne postaja nevarniša.

Ako pa je tako, potem, mislim, je še bolj gotovo, da je kralj Česki, nadvojvoda Avstrijski, pokneženi grof Tirolski, da je kralj Ogerski, Hrvaški, Slavonski, Dalmatinski in drugih avstrijskih deželá vladar prav gotovo še boljši in zvestejši zaveznik cesarja Avstrijskega, nego je to kralj Bavarski, Saksonski, Virtemberski itd.

Ravno tako mora se pritrditi, da so Čehi, Avstrijanci doljni in zgornji, Salcburžani, Tirolci, Poljaki, Magjari, Hrvati, Srbi, Slovenci, Italijani in ostali narodi, ki spadajo pod Avstrijo, prav gotovo boljši in zvestejši podložniki, nego to morejo biti druga nemška narodna plemena. Prav tako je tudi gledé Rusije; kajti pritrditi se mora, ker je očitno, da bi bil najtežavnejši in najmrzljivejši del, ktereга bi Rusija morala opraviti v vresničenje panslavizma ter v napravo slavjanske občne samovlade, ta: zbravati in odpraviti razločke različnih slavjanskih ljudstev; živ dokaz temu je Poljsko.

Iz tega pa izvira, da mora ravno vzdrževanje ter povzdiga različnih slavjanskih plemen, ki se nahajajo v Avstriji, biti v korist Avstriji.

Ako je pri takih razmerah namera znotrajnih okoliščin Avstrije ta, zgodovinsko-politične osebnosti ter kraljestva in dežele bolj in bolj oslabiti in s časom vsaj politično vničiti; ravno tako narodnosti, iz katerih Avstrija obstaja, odpraviti, ter vse navzeti in zbravati: je to po mojem mnenju počenjanje, ktero Avstrijo v nasprotje deva sè svojimi koristmi, sè svojim poklicem; to pa bi ne koristilo Avstriji, koristilo bi to na eni strani Prusiji, na drugi Rusiji.

Da bode pri takih okoliščinah naloga naše vojne morda da v kratkem mnogo težavnejša, da bode naloga

dvojna, ako ne trojna, je prejasno, mislim; in to je vzrok, da kot dober avstrijski rodoljub moram glasovati za vladini predlog, kajti preverjen sem, da so avstrijske razmere take, da je armada pravo poroštvo prihodnosti Avstrije, poroštvo pa se mora podpirati.

S tem pa ni rečeno, da se ne bi nahajale nekatere točke, pri katerih bi se dalo kaj prihraniti, in da ne bi se morda nahajalo stroškov takih, ki se morejo razdeliti na prihodnja leta. —

Tako je govoril Črne; drugi pot prinesemo posnetek iz Greuterjevega govora.

— Strašna nevolja vlada na Ogerskem zaradi denarstvenih zadev, kajti denarne zadrege prihajajo od dne do dne huje. Finančni minister je namreč finančnemu odboru se izpovedal, da za poplačanje dolgá za letošnje leto in stroškov za prihodnje leto potrebuje 75 milijonov gold. Zavzel se je odbor nad tem, da uprava honvedskega ministerstva več požre kakor uprava skupnega vojnega ministerstva. Še dve leti tako gospodarstvo, pa je krida gotova.

— Časnik „Magyar-Politika“ piše po dopisu iz Dunaja, da vzrok ministerske krize tiči v direktnih volitvah za državni zbor dunajski. Viši krogi nočejo dovoliti te volilne reforme, Auerspergovo ministerstvo pa se je liberalni stranki zavezalo v to, da osnuje direktne volitve. Kriza tedaj ni še pri kraji in prikipi do vrhunca še le predno se začne državni zbor. To je gotovo, če tudi je minister Unger, komandant vladnih častnikov, dal parólo, naj tajijo na vse kriplje, da ni krize. To pa prav opominja na tiča štrusa, ki glavo vtakne med perute, da ne vidi žugajoče mu nevarnosti.

Hrvaško. Iz Zagreba. — Deželni zbor, ki bi se bil imeti začeti 3. novembra, je odložen za negotov čas.

— Jugoslavenska akademija ima jutri slovesno letno skupščino; po ogovoru predsednikovem in poročilu tajnikovem bode g. M. Mesić čital: „življenja in delovanje Kristofa Frankopana do bitve v Mohaču“.

— Hrvaška kraljevska deputacija je spolnila prvi del svoje naloge in v spomenici zaznamovala 4 točke, ki naj bodo glavni predmet obravnav med ogersko in hrvaško deputacijo. Prva točka je, da se vsaj enkrat že poravnajo zadeve o Vojaški granici; druga točka zadeva nepravilne finančne razmere med trojedno Kraljevino in Ogerskim; tretja točka obsega stališče deželne vlade, bana Hrvaškega in ministra Hrvaškega v Peštu in četrta zastop trojedne kraljevine v državnem zboru Peštanskem. — Vsa ta vprašanja so toliko važna, da sprava Hrvatov z Ogersko ni mogoča, ako se te točke ne vredijo v smislu prava trojedne kraljevine. Hrvaška deputacija v spomenici ne stavi odločnih predlogov, ampak omenjene točke zaznamuje za bistveno podlago prihodnjim razpravam.

— Kolera se je že tudi prikazala v Budi (Ofen); 26. dne t. m. je 5 oseb umrlo. Cesar je zaradi tega zapustil Budo-Pešt. — V Galiciji še zmirom ne penehuje.

Zitna cena

v Ljubljani 26. oktobra 1872.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 6 fl. —. — banaške 7 fl. 20. — turšice 4 fl. —. — soršice 4 fl. 20. — rži 3 fl. 70. — ječmena 2 fl. 80. — prosa 3 fl. 20. — ajde 3 fl. —. — ovsa 1 fl. 80. — Krompir 1 fl. 70.

Kursi na Dunaji 29. oktobra.

5% metaliki 65 fl. 55 kr. Ažijo srebra 106 fl. — kr.
Narodno posojilo 69 fl. 70 kr. Napoleondori 8 fl. 58 kr.